

Luonnos

Liikenne- ja viestintäviraston, Pohjois-Savon ELYn ja Kuopion kaupungin toimivaltaisen viranomaisen välinen aiesopimus joukkoliikenteen kehittämisestä ja rahoituksesta vuosille 2019-2020

Sisällysluettelo

1	SOPIMUSOSAPUOLET	2
2	LÄHTÖKOHTA	2
2.1	Aiesopimuksen tarkoitus.....	2
2.2	Sopimusosapuolten roolit joukkoliikenteen järjestäjinä ja rahoittajina	3
3	JOUKKOLIIKENTEEEN KEHITTÄMINEN SOPIMUSKAUDELLA	4
3.1	Valtakunnalliset kehittämishankkeet.....	4
3.1.1	National access point, NAP	4
3.1.2	Joukkoliikenteen koontikanta, Digitransit ja matka.fi -palvelu	4
3.1.3	JUKU-järjestelmä	5
3.1.4	Liikkumispalveluiden kysynnän ja tarjonnan seuraaminen	5
3.1.5	Liikkumispalveluiden kehittämisen yhteensovittaminen.....	5
3.1.6	Rahoitusohjelma keskisuurille kaupunkiseuduille	6
3.2	Kuopion kaupungin joukkoliikenne ja kehittämishankkeet	6
3.2.1	Taustatiedot	6
3.2.2	Liikenteen yhteensovittaminen.....	7
3.2.3	Lippu- ja maksujärjestelmä	8
3.2.4	Informaatiojärjestelmä.....	8
3.2.5	Kaupungin muut kehittämishankkeet	8
4	JOUKKOLIIKENTEEEN RAHOITUS	9
4.1	Kaupungin rahoituksen tilanne	9
5	VALTIONAVUSTUKSEN RAPORTOINTI JA MAKSATUS.....	10
6	AIESOPIMUKSEN VOIMASSAOLO, TARKISTAMINEN JA YHTEISTYÖ	10
7	ALLEKIRJOITUKSET.....	10

1 SOPIMUSOSAPUOLET

1. Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (jäljempänä ELY-keskus)
2. Kuopion kaupunki toimivaltaisena joukkoliikenneviranomaisena Kuopion ja Siilinjärven seudulla (jäljempänä Kuopion kaupunki)
3. Liikenne- ja viestintävirasto Traficom (jäljempänä Liikenne- ja viestintävirasto)

2 LÄHTÖKOHTA

Tämän sopimuksen lähtökohtana on laatia Kuopion kaupungin liikennejärjestelmäsuunnitteluun kytetty joukkoliikenteen kehittämissuunnitelma sekä sopia joukkoliikenteen valtionrahoituksesta.

Valtion talousarvion mukaan joukkoliikenteen valtionavustusta on mahdollista myöntää keskisuurille kaupunkiseuduille, jos ne ovat tehneet aiesopimuksen joukkoliikenteen kehittämisohjelman toteuttamisesta. Lisäksi valtioneuvoston asetuksen liikenteen palveluiden valtionavustuksista (509/2018) mukaan niiden on osallistuttava vähintään 50 prosentilla palvelusopimusasetuksen mukaisen liikenteen ostoihin, julkisen palvelun velvoitteista ja liikenteen palveluiden kehittämiseen valtionavustukseen hyväksyttävistä kustannuksista.

Joukkoliikenteen aiesopimus sisältää keskeisiä joukkoliikenteen kehittämistoimia joukkoliikenteen kulkutapaosuuden kasvattamiseksi ja matkustajamäärien lisäämiseksi. Aiesopimuksessa sovitaan lähivuosien joukkoliikenteen palvelutasoa parantavat kehittämistoimenpiteet sekä joukkoliikenteen valtionrahoituksen periaatteet. Aiesopimuksella sovitetaan yhteen valtion ja kaupunkiseudun joukkoliikenteen kehittämistä, edistetään joukkoliikenteen toimintaedellytyksiä sekä rahoituksen suunnittelua. Aiesopimukset solmitaan kymmenen keskisuurten kaupunkiseutujen toimivaltaisten viranomaisten kanssa.

Tämä aiesopimus on voimassa vuosina 2019-2020.

2.1 Aiesopimuksen tarkoitus

Tämän sopimuksen tarkoituksena on edistää Kuopion kaupungin ja valtion joukkoliikenteen kehittämistoimien toteutumista.

Tällä aiesopimuksella sopimusosapuolet sopivat vuosien 2019-2020 Liikenne- ja viestintäviraston, ELY-keskuksen ja Kuopion kaupungin joukkoliikenteen keskeisten kehittämishankkeiden edistämisestä sekä joukkoliikenteen valtionrahoituksesta. Kehittämishankkeiden ja valtionrahoituksen edellytyksenä on sekä valtion että Kuopion kaupungin ja Siilinjärven kunnan vuosittaisissa talousarvioissa on tarkoitukseen osoitettu tarvittavat määrärahat.

Valtion rahoitusosuus tulee Liikenne- ja viestintäviraston myöntämästä keskisuurten kaupunkiseutujen joukkoliikennemäärärahakiintiöstä (talousarviomomentti 31.30.63.11) ja määrärahan käyttöön sovelletaan laki liikenteen palveluista III osan 4. luvun 2 § 2 momenttia sekä liikenteen palveluiden

valtionavustuksista annettua asetusta (509/2018). Valtion rahoituksen tarkoituksena on siirtyä joukkoliikenteen kehittämisessä pitkäjänteiseen rahoituksen suunnitteluun, lisätä joukkoliikenteen markkinaosuutta nostamalla palvelutasoa ja tukea Kuopion kaupunkiseutua sen joukkoliikennettä koskevissa linjauksissa ja päätöksissä vahvistettujen seudun joukkoliikenteen kehittämistavoitteiden toteuttamisessa. Tämän aiesopimuksen lähtökohtana on, että määräraha pysyy vähintään nykyisellä tasolla 2019-2020. Valtion ja kuntien rahoitusosuus on riippuvainen määrärahan tasosta vuosittain ja niihin voi vaikuttaa poliittiset päätökset lyhyelläkin aikavälillä.

Aiesopimusmenettelyssä tarkennetaan yhteisesti asetettuja lyhyemmän aikavälin tavoitteita ja luodaan kehittämisspolku, johon niin valtion kuin kaupunginkin rahoitusta on tarkoitus kohdentaa. Valtionrahoituksen jakokriteerinä tullaan käyttämään Selvitys joukkoliikenteen valtion rahoituksesta -raportin (Liikennevirasto 43/2015) mukaisia kriteereitä.

Aiesopimuksen tavoitteena on sopimusosapuolten yhteinen tahtotila joukkoliikenteen kehittämistavoitteista sekä paikallisten, alueellisten ja valtakunnallisten joukkoliikenteen kehittämistavoitteiden yhteensovittaminen. Osapuolten tulee huomioida joukkoliikenteen suunnittelu ja kehittäminen myös liikennejärjestelmätasolla.

2.2 Sopimusosapuolten roolit joukkoliikenteen järjestäjinä ja rahoittajina

Liikenne- ja viestintävirasto vastaa joukkoliikenteen valtionavustusten myöntämisestä sekä sovittaa yhteen liikkumispalveluiden kehittämistä. Sen vastuulla on joukkoliikenteen valtakunnallisten kehittämishankkeiden rahoittaminen ja joukkoliikenteen valtionavustusten myöntäminen sille valtion talousarviossa osoitettujen määrärahojen puitteissa. Liikennepalvelulain voimaan tulon myötä 1.7.2018 alkaen Liikenne- ja viestintäviraston keskeisimpiä tehtäviä on

- tarjota rajapintaluettelo ja digitointityökalu olennaisten tietojen avaamiseksi
- seurata liikkumispalveluiden kysyntää ja tarjontaa sekä
- sovittaa yhteen liikkumispalveluiden kehittämistä.

Liikenne- ja viestintävirasto tukee valtakunnallista liikkumisen ohjausta valtionavustushankkeilla. Liikkumisen ohjauksen valtionavustushankkeilla kannustetaan kestäviin liikkumistapoihin. Avustusta voivat saada kunnat, kuntayhtymät tai muut yleishyödylliset yhteisöt.

Kuopion kaupunki vastaa joukkoliikenteen järjestämisestä ja paikallisista kehitystoimenpiteistä toimivalta-alueellaan. Se vastaa alueensa joukkoliikennerahoituksesta ja voi lisäksi hakea Liikenne- ja viestintävirastolta keskisuurten kaupunkiseutujen joukkoliikennetukea joukkoliikenteen valtionavustusasetuksen mukaisesti. Valtionavustusmenettelystä on tarkemmin sovittu kohdassa 5.

ELY-keskus vastaa Kuopion kaupungin toimivalta-alueen ylittävästä palvelusopimusasetuksen mukaisesta liikenteestä. Tämä liikenne palvelee myös Kuopion kaupungin sisäisiä yhteyksiä ja Kuopion kaupungin tulee osallistua sen rahoitukseen yhteisesti sovittujen periaatteiden mukaisesti. Yksityiskoh-

taiemmin liikenneasioiden hoidon yhteistyöstä sovitaan aina tapauskohtaisesti tai erikseen solmittavassa Kuopion kaupungin ja ELY-keskuksen yhteistyösopimuksessa. ELY-keskuksen joukkoliikennetehtävät siirtyvät perustettaville maakunnille maakunta- ja sote-uudistuksessa. Uudistuksen on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2021 alkaen.

3 JOUKKOLIIKENTEN KEHITTÄMINEN SOPIMUSKAUDELLA

3.1 Valtakunnalliset kehittämishankkeet

Valtakunnallisten kehittämishankkeiden kehittämisvaiheen rahoituksesta vastaa Liikenne- ja viestintävirasto. Alla keskeisimpiä Liikenne- ja viestintäviraston joukkoliikennetehtäviä vuosille 2019-2020.

3.1.1 National access point, NAP

Laki liikenteen palveluista edellyttää, että liikkumispalveluiden tarjoajat avaavat olennaiset tiedot sekä lippu- ja maksujärjestelmän myyntirajapinnan avoimien rajapintojen kautta. Tietojen avaamista varten Liikenne- ja viestintävirasto on toteuttanut rajapintaluettelona toimivan NAP-palvelun (National access point).

NAP on palveluiden kehittäjille tarkoitettu liikkumispalvelukatalogi, josta nämä pystyvät löytämään tarvitsemiaan tietoja ja rajapintoja. NAP-palvelun kautta avattavia tietoja tullaan käyttämään muun muassa nykyistä laajempien reittioppaiden ja liikennepalveluiden kehittämiseen. Reittioppaiden ja liikennepalveluiden kehittäminen on tähän sopimukseen kuulumattomien kolmansien osapuolien vastuulla.

Olennaisten tietojen rajapintojen avaamiseen Liikenne- ja viestintävirastolla on käytössä RAE-työkalu (reitti- ja aikataulueditori).

Liikenne- ja viestintävirasto kehittää NAP-palvelua siten, että sen kautta toimivaltaiset viranomaiset saavat markkinaehtoisen joukkoliikenteen muutostiedot sekä näkymän markkinaehtoisen joukkoliikenteen tarjontaan.

3.1.2 Joukkoliikenteen koontikanta, Digitransit ja matka.fi -palvelu

Liikenne- ja viestintäviraston ja liikennehallinnon tavoitteena on antaa tilaa markkinaehtoisille toimijoille matkustajille suunnattujen palveluiden, kuten reittioppaiden ja MaaS-palveluiden kehittämisessä.

Digitransit on avoimeen lähdekoodiin perustuva tuote, joka tarjoaa alustan valtakunnallisten reittioppaiden kehittämiseksi. Digitransit on Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän (HSL), Liikenne- ja viestintäviraston ja TVV LMJ Oy:n (Waltti-kaupunkien) rahoittama palvelu (www.digitransit.fi) Digitransitia hyödyntävät rahoittajien lisäksi myös ulkopuoliset palveluiden kehittäjät.

Liikenne- ja viestintävirasto toimittaa tiettyä reitti- ja aikataulutietoa Digitransit-palveluun ainakin siirtymäajalla 2020 loppuun. Tämä tarkoittaa, että kaupunkien ja Ely-keskusten sopimusliikenne sekä RAE-työkalulla digitoitu liikenne edelleen tallentuu koontikantaan ja välittyy Digitransitiin ja matka.fi:hin siltä osin kuin kyseinen tieto ei siirry Digitransitiin muista lähteistä.

Liikenne- ja viestintävirasto tarjoaa matka.fi reittiopaspalvelun toistaiseksi PSA:n mukaisen liikenteen osalta. Matka.fi –palvelu sisältää vain viranomaisten liikenteen ja sitä on mahdollista käyttää viranomaisen tarjoaman liikenteen reittioppaana. Mahdollisista muutoksista palveluun tiedotetaan erikseen.

3.1.3 JUKU-järjestelmä

JUKU-järjestelmä on joukkoliikenteen rahoitus-, kustannus- ja suoritettietojen keräys- ja seurantajärjestelmä. JUKU-järjestelmän avulla digitalisoidaan nykyisiä joukkoliikenteen rahoitukseen, sekä kustannus- ja suoritettietoihin liittyviä prosesseja.

JUKU-järjestelmää käytetään suurten ja keskisuurten kaupunkiseutujen osalta joukkoliikenteen valtionavustusten hakemus- ja maksatusprosessissa sekä toimivaltaisten viranomaisten tunnuslukutietojen keräämisessä. Tavoitteena on edistää tunnuslukujen sähköistä julkaisua ja raportointia, käytettävyyttä sekä eri toimivaltaisten viranomaisten vertailtavuutta.

JUKU-järjestelmän kautta kerätään myös tietoa kaupunkiseutujen tulevista kilpailutuksista (kilpailutusrekisteri). Rekisteri hyödyttää joukkoliikenneviranomaisia kilpailutusten suunnittelussa, liikenteenharjoittajia oman liiketoimintansa suunnittelussa, valtakunnallisia toimijoita markkinatilanteen seurannassa ja kuntia omien liikennepalveluidensa suunnittelussa.

Kuopion kaupunki käyttää JUKU-järjestelmää kulloinkin voimassa olevan ohjeistuksen mukaisesti.

3.1.4 Liikkumispalveluiden kysynnän ja tarjonnan seuraaminen

Liikenne- ja viestintävirasto seuraa liikkumispalveluiden kysyntää ja tarjontaa. Liikkumispalveluiden seurannan tavoitetilä 2022 on määritelty Liikenneviraston tutkimuksia - ja selvityksiä julkaisussa 12/2018. Kysyntää ja tarjontaa seurataan vuosittaisella tilastoinnilla sekä erillisselvityksin.

Liikenne- ja viestintävirasto julkaisee vuosittain julkisen liikenteen suoritetilastoa. Julkisen liikenteen suoritetilaston kehittämistyö valmistuu vuoden 2018 aikana. Toimivaltaisten viranomaisten kilpailutaman liikenteen kysyntä- ja tarjontatiedot tulee pitää yllä JUKU-järjestelmässä.

3.1.5 Liikkumispalveluiden kehittämisen yhteensovittaminen

Liikenne- ja viestintävirasto tekee sidosryhmäyhteistyötä liikkumispalveluiden keskeisten toimijoiden ja joukkoliikenneviranomaisten verkostoissa ja yhteistyöryhmissä. Tämän sidosryhmäyhteistyön yhtenä tavoitteena on yhteensovittaa liikkumispalvelujen kehittämistä siten, että huomioiduksi tulee

kaikkien henkilökuljetusten yhteensovittaminen, joukkoliikenteen ja muiden liikkumispalveluiden yhteensovittaminen, julkisesti rahoitetun ja markkinaehtoisen liikenteen yhteensovittaminen sekä lippu- ja maksujärjestelmien yhteentoimivuus.

Liikenne- ja viestintävirasto tekee myös tutkimuksia ja selvityksiä edistääkseen liikkumispalveluiden kehittämisen yhteensovittamista. Vuoden 2019 alussa Liikenne- ja viestintävirasto julkaisee oppaan joukkoliikenteen toimivaltaisille viranomaisille, jossa esitetään suosituksia joukkoliikenteen strategisen tason suunnitteluun lain suunnittelutavoitteiden toteuttamiseksi. Lisäksi esitetään käytännön esimerkkejä siitä, kuinka joukkoliikennepalvelut ja muut liikkumisen palvelut voidaan kytkeä kokonaisuudeksi sekä PSA-liikenne ja markkinaehtoinen liikenne sovittaa yhteen.

Liikennevirasto on julkaissut julkisen liikenteen sanaston. Julkisen liikenteen sanastoa tullaan ylläpitämään ja päivittämään. Julkisen liikenteen sanaston tarkoituksena on luoda alalle yhtenäinen sanasto sekä määritelmiä tukemaan joukkoliikennetyötä.

3.1.6 Rahoitusohjelma keskisuurille kaupunkiseuduille

Liikenne- ja viestintävirasto järjestää keskisuurille kaupunkiseuduille valtionavustushaun joukkoliikenteen kehittämiseen. Lisärahoitushaulla tuetaan keskisuurten kaupunkiseutujen joukkoliikenteen digitalisaatioon ja palveluistumiseen liittyviä hankkeita. Rahoituksella voi kehittää esimerkiksi lippu- ja maksujärjestelmiä, matkustajainformaatiota sekä muita joukkoliikenteen kehittämishankkeita.

Rahoitus vuodelle 2019 on noin 0,5 – 1 miljoona euroa ja rahoitushaku julkaistaan alkuvuonna 2019. Liikenne- ja viestintävirasto pyrkii tarjoamaan lisärahoitushaun myös vuodelle 2020.

3.2 Kuopion kaupungin joukkoliikenne ja kehittämishankkeet

Kuopion kaupunkiseudun kehittämishankkeiden rahoituksesta vastaavat seudun kunnat itse. Kaupunki voi hakea valtionavustusta joukkoliikenteen valtionavustusasituksen mukaisiin kehittämishankkeisiin tämän sopimuksen ja vuosittaisten aiesopimuspalaverien pohjalta. Lisäksi tähän sopimukseen on kirjattu muulla rahoituksella suunniteltavia tai toteutettavia kehittämishankkeita, jotka tukevat joukkoliikenteen palvelutason parantamistavoitteita.

3.2.1 Taustatiedot

Kuopion kaupunkiseutuun kuuluvat Kuopio kaupunki ja Siilinjärven kunta. Asukkaita alueella on vuoden 2017 lopussa 139 866.

Kuopion kaupungin järjestämä joukkoliikenne sisältää paikallisliikennettä ja maaseutuliikennettä, joita liikennöidään tällä hetkellä vielä pääosin kannusteurakkasopimusten pohjalta. Sopimusmallissa siirrytään kilpailutusten myötä bruttoliiikennesopimuksiin. Ensimmäiset bruttosopimuksiin perustuvat liikenteet käynnistyivät kesäkauden 2018 alussa. Viimeinen kannusteurakkasopimus umpeutuu 31.12.2020, jos sopimuksen sisältämiä optiovuosia (1+1) ei oteta käyttöön.

Kuopion järjestämässä, pääosin keskustan kautta kulkevista heilurilinjoista muodostuvassa paikallisliikenteessä linjakilometrejä kertyy vuosittain noin viisi miljoonaa ja maaseutuliikenteen runkolinjoilla reilut miljoona. Kuopion pinta-alasta noin neljännes on vesistöä, jonka vuoksi yhdyskuntarakenne erityisesti maaseutualueilla on rikkonaista ja asutus hajallaan. Maaseutuliikenteen matkustajista noin 90 % on koululaisia, koska lakisääteiset koulukuljetukset maaseudulla hoidetaan pitkälti avoimella joukkoliikenteellä. Päätieverkostolla liikennöivän ELY-keskuksen järjestämän liikenteen hyödyntämismahdollisuudet ovat vähäiset, minkä vuoksi maaseutuliikenteen kustannuksista vastaa suurelta osin yksin kaupunki.

Vuoden 2018 kokonaismatkustajamäärä on noin 6,8 miljoonaa. Paikallisliikenteen osuus tästä oli 6,5 miljoonaa, joka oli 4,1 % suurempi kuin vuonna 2017. Maaseutuliikenteen matkustajamäärä väheni vuonna 2018 vajaa 5 %.

Joukkoliikenneyksikköön kuulunut Pohjois-Savon matkojenyhdistelykeskus siirtyi keväällä 2018 Sansia Oy:lle. Samalla siirtyi Kuopion keskeisellä kaupunkialueella, Nilsiä keskustassa ja Siilinjärvellä toimivien palveluliikenteiden sekä vammaispalvelu- ja sosiaalihuoltolain mukaisten kuljetusten järjestämisvastuu Sansia Oy:lle. Koulukuljetusten järjestämisvastuu on edelleen joukkoliikenneyksiköllä.

Kuopion kaupunkiseudun joukkoliikenneohjelma 2025 valmistui keväällä 2017 strategiaksi jatkosuunnittelulle. Siinä asetettiin tavoitteeksi, että matkustajamäärä kasvaa 20 % vuoteen 2025 mennessä ja että vuonna 2025 seudulla liikennöi 10 sähköbussia. Jotta tavoitteet saavutettaisiin, käynnistettiin ohjelman jatkotoiminä linjastosuunnitelman tarkistus ja käyttövoimaselvityksen laatiminen. Linjastosuunnitelman tarkistus valmistui alkuvuodesta 2018 ja käyttövoimaselvitys loppuvuodesta 2018.

Joukkoliikenteen asiakastyytyväisyyttä paikallisliikenteessä seurataan joukkoliikenneohjelman mukaisesti säännöllisillä tyytyväisyyskyselyillä. Asiakkaat ovat antaneet yleisarvosanaksi joukkoliikenteelle yli neljä arvoasteikolla 1-5 jokaisessa kyselyssä. Joukkoliikenteen yhteiskunnallinen merkitys koetaan erittäin suureksi ja joukkoliikenteen hinta-laatu –suhde hyväksi.

Loppuvuodesta 2016 käynnistyneessä EU –rahoitteisessa Kuopion kaupunkiseudun viisaan liikkumisen –hankkeessa on toteutettu seudulle reaaliaikainen informaatiojärjestelmä ja siihen pohjautuvia reaaliaikapalveluja. Hankkeessa luotiin joukkoliikenteelle myös Vilku –ulkoasu, jonka mukaisesti teipattuja busseja on katuverkolla ollut joulukuusta 2018 alkaen. Hanke päättyy syksyllä 2019.

3.2.2 Liikenteen yhteensovittaminen

Liikennepalvelulain (IV osa, 1 luku, 4§) tavoitteet

Joukkoliikenteen palvelutaso Kuopion kaupunkiseudulle on määritelty vuonna 2017 joukkoliikenneohjelmassa 2025. Palvelutasoa toteutetaan kaupungin järjestämien liikenteiden lisäksi yhteishankinnoilla Pohjois-Savon ELY –keskuksen kanssa sekä osallistumalla ELY –keskuksen hankintakustannuksiin kuntaosuuksilla. Lisäksi kaupunki on solminut nousukorvaussopimuksia Waltti –lippujen hyväksymiseksi maksuvälineenä markkinaehtoisessa liikenteessä.

Markkinaehtoisen liikenteen rooli kaupunkiseudun kokonaisjärjestelmässä jää täydentäväksi liikenteeksi. Sen yhteensovittaminen pysyvään peruspalveluun on vaikeaa, koska tieto sen muutoksista tulee viranomaisille liian lyhyellä varoitusaikalla korvaavien palvelujen hankkimiseksi avoimella kilpailulla. Jotta viranomaisen kustannukset pysyisivät kohtuullisina, ei välttämättömiä palveluja voi perustaa tässä vaiheessa markkinaehtoisen liikenteen varaan.

Koululaisten lakisääteiset kuljetukset järjestetään mahdollisimman pitkälti avoimella joukkoliikenteellä. Erillisesti järjestettävät kuljetukset ovat avoimia eli kyytiin pääsee koululaisten lisäksi myös muita matkustajia, jos autoon sopii.

Kuopion kaupungin järjestämän liikenteen sopimuskaudet on viety JUKU-järjestelmään.

3.2.3 Lippu- ja maksujärjestelmä

Kuopiossa on käytössä Walmi –lippu- ja maksujärjestelmä, jonka kehittämisvastuu on TVV Lippu- ja maksujärjestelmä Oy:llä. Seuraavina kehityskohteina ovat järjestelmän tunnistepohjaisuus, mobiilimaksamisen kehittäminen sekä EMV –maksaminen.

Kuopiossa on käytössä mobiiliset kerta- ja vuorokausiliput avoimen rajapinnan kautta. Liikennepalvelulain sisältämän puolesta-asioinnin vaatimukset kaupunkiseuduille ovat vielä määrittelemättä.

3.2.4 Informaatiojärjestelmä

Kuopio on mukana Digitransit –hankkeessa. Kuopiossa otettiin käyttöön lokakuussa 2018 LMJ:n yhteishankintaan perustuva reaaliaikainen matkustajainformaatiojärjestelmä, joka korvasi aiemmin seudulla käytössä olleen reaaliaikajärjestelmän. Reaaliaikatie-toa hyödynnetään reittioppaan ja reaaliaikapalveluiden (bussit kartalla, pysäkkiaikataulut) lisäksi myös liikennevaloetuksissa ja häiriönhallinnassa.

Reitti- ja aikataulutiedot sekä reaaliaikatie-toet ovat haettavissa avoimen rajapinnan kautta ja ne ovat saatavissa myös mm. Google Maps - ja Nokia Here –karttapalveluista.

Viisaan liikkumisen hankkeessa uusittiin Kuopion seudun joukkoliikenteen, Vilkun, verkkosivut. Vilkuu -ulkoasua noudattavien sivujen toteutus perustuu avoimeen lähdekoodiin.

3.2.5 Kaupungin muut kehittämishankkeet

Älykäs kaupunkipyöräjärjestelmä osana joukkoliikennejärjestelmää otetaan käyttöön keväällä 2019. Järjestelmä toteutetaan ensimmäisenä järjestelmänä Suomessa täysin sähköavusteilla pyörillä ja ensimmäisenä Pohjoismaista asemattomana ja sähköavusteisena.

Kuopiossa on käynnistynyt joukkoliikenteen toimintaympäristöä oleellisesti parantavat Asemanseutu- ja Savilahti –hankkeet. Asemanseudulle toteutetaan matkakeskus vuoteen 2021 mennessä. Linja-autojen liikennealue toteutettiin jo vuonna 2014. Savilahteen rakentuu 36 000 toimijan osaa-miskeskittymä, jonka liikenne perustuu kestäviin liikkumismuotoihin. Alue on joukkoliikenteen tärkeä solmupiste, jonka vuoksi sinne rakennetaan korkeatasoiset terminaalipysäkit sekä joukkoliikenteen sujuvuutta parannetaan joukkoliikennekaistoilla ja liikennevaloetuksilla.

Käyttövoimaselvityksessä selvitettiin uusien käyttövoimien soveltuvuutta kaupunkiseudulle. Vaihtoehtoinen käyttövoima otettiin esille ensimmäisen kerran kesäkauden 2019 alussa käynnistyvän liikenteen kilpailussa, kun biodieselin käytöstä oli mahdollista saada lisäpisteitä laadun arvioinnissa. Käyttövoimaselvityksen jatkotyössä selvitetään vaihtoehtoisten käyttövoimien edellyttämien infrastruktuurin rakentamista ja siihen liittyviä vastuukysymyksiä.

Siilinjärvellä on käynnissä 2019-2020 hanke, jossa sovitaan yhteen kevyttä liikennettä ja joukkoliikennettä parantamalla kevyen liikenteen olosuhteita joukkoliikennereittien varrella. Tavoitteena on parantaa liityntäliikenteen turvallisuutta ja sitä kautta lisätä joukkoliikenteen käyttöä.

4 JOUKKOLIIKENTEN RAHOITUS

Alla olevaan taulukkoon on koottu aiesopimuskauden hintavelvoitteet, ostoliikenne ja kehittämiss Hankkeet yhteensä.

TVV					Valtio	Valtion osuus
Vuosi	Liikenteen ostot	Lipputulot	Kehittäminen	Nettokustannukset yhteensä	Tuki €	%
2019	16 230 700	9 160 000	550 000	6 850 000	1 030 000	15
2020	16 300 000	9 200 000	550 000	7 650 000	1 040 000	14

Tässä esitetyt eurosummat kuvaavat sitä suuntaa, johon valtion ja kaupungin rahoitus sopimuskaudella kehittyy. Ne eivät kuitenkaan sido sopimusosapuolia, vaan rahoituksesta päätetään talousarvio-menettelyn mukaisesti aina vuodeksi kerrallaan.

Selvitys joukkoliikenteen valtionrahoituksesta (43/2015) määritteli keskiuurille kaupunkiseuduille kriteerit, joiden mukaan valtionavustus jaetaan. Keskiuurten kaupunkiseutujen osalta valtionavustukset jaetaan asukasluvun (painoarvo 70%) ja kunnan oman joukkoliikennerahoituksen mukaan (painoarvo 30%). Kunnan oma rahoitus koostuu edellisen vuoden valtionapukelpoisista nettokustannuksista.

Yksityiskohtaiset rahoitukseen liittyvät tiedot ylläpidetään JUKU-järjestelmässä.

4.1 Kaupungin rahoituksen tilanne

Kuopion kaupunkiseudulla on lisätty joukkoliikennerahoitusta viime vuosina merkittävästi. Vuodelle 2019 avoimen joukkoliikenteen ostoihin on varattu 16,2 miljoonaa euroa, joka on 18 % enemmän kuin vuonna 2016. Tällä määrärahalla hankitaan tiheävuoroista paikallisliikennettä, pääosin koululaisliikenteestä muodostuvaa maaseutuliikennettä sekä asiointiyhteyksiä maaseututajajamiin. Vuoden 2019 lipputuloksi arvioidaan 9,2 miljoonaa euroa, joka tulee suurelta osin paikallisliikenteestä.

5 VALTIONAVUSTUKSEN RAPORTOINTI JA MAKSATUS

Valtionavustuksien myöntämistä säätelee valtionavustuslaki (688/2001). Tämä aiesopimus ei yksinään oikeuta Kuopion kaupunkia saamaan joukkoliikenteen valtionavustusta, vaan kaupunki hakee erikseen Liikenne- ja viestintäviraston ohjeiden mukaan valtionavustusta vuosittain tässä sopimuksessa mainittuihin kohteisiin.

Joukkoliikenteen valtionavustuksen hakeminen, päätökset ja maksatus toteutetaan JUKU-järjestelmässä. Liikenne- ja viestintävirasto maksaa keskisuurten kaupunkiseutujen joukkoliikenteen valtionavustuksen Kuopion kaupungille sekä hintavelvoitteiden, ostoliikenteen että kehittämishankkeiden osalta kunkin vuoden kuudelta ensimmäiseltä ja viimeiseltä kuukaudelta sen jälkeen, kun se on vastaanottanut kulloinkin voimassa olevien ohjeiden mukaiset seurantatiedot sekä muut mahdolliset valtionavustuspäätöksessä vaaditut tiedot JUKU-järjestelmän kautta määräaikaan mennessä.

Kuopion kaupunki sitoutuu käyttämään JUKU-järjestelmää kulloinkin voimassa olevan ohjeistuksen mukaisesti.

6 AIESOPIMUKSEN VOIMASSAOLO, TARKISTAMINEN JA YHTEISTYÖ

Sopimus on voimassa vuoden 2020 loppuun asti. Sopimuksen seuranta varten järjestetään vuosittain syyskuun loppuun mennessä sopimusosapuolten välinen seurantapalaveri, jossa käydään läpi sopimuksen toteutuminen sekä päivitetään kehityshankkeiden ja valtionrahoituksen tilanne.

7 ALLEKIRJOITUKSET

___.___.2019

Jari Kyllönen
apulaiskaupunginjohtaja
Kuopion kaupunki

Kaisu Matinniemi
joukkoliikennepäällikkö
Kuopion kaupunki

___.___.2019

NIMI
TITTELI
ELY

NIMI
TITTELI
ELY

___.___.2019

NIMI
TITTELI
Liikenne- ja viestintävirasto

NIMI
TITTELI
Liikenne- ja viestintävirasto